

02.12.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**2 Aralık 2021
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

2 Aralık 2021 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

ATAMA KARARI

— Görevden Affını İsteyen ve Görevden Af Talebi Kabul Edilen Lütfi ELVAN’dan Boşalan Hazine ve Maliye Bakanlığına Nureddin NEBATİ’nin Atanması Hakkında Karar (Karar: 2021/573)

YÖNETMELİKLER

- Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanlığı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı Disiplin Amirleri Yönetmeliği
- Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü Taşınmaz Kiraya Verme İşlemleri Genel Hizmet Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Kanun Yolu Değerlendirme Formlarının Düzenlenmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2020/24)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2021/44)
- Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Kırsal Ekonomik Altyapı Yatırımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2020/25)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2021/45)

KURUL KARARLARI

- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 11/11/2021 Tarihli ve 10549 ve 10550 Sayılı Kararlar

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

- Anayasa Mahkemesinin 29/9/2021 Tarihli ve 2017/32972 Başvuru Numaralı Kararı

"Üreticiler iflas ediyor kırmızı et krizi kapıda"

Maliyeti 65 lira olan bir kilo karkas et 55 liradan satmak zorunda kalan besicilerin iflas etmeye başladığını ifade eden TOBB Hayvancılık Meclisi Başkanı ve ATO Meclisi Üyesi Mehmet Şahbaz, "devlet parayı üreticiden çıkartmaya kalkarsa, üretici bulamaz" dedi.

Eray ŞEN

Besicilerin yem maliyetleri son bir yılda yüzde 170 artarken, karkas et fiyatlarındaki artışın yüzde 27'lerde kalması, besi çiftliklerini kapanma tehlikesiyle karşı karşıya bıraktı. Büyük işletmelerin sektörden çıkmak için ellerindeki hayvanları yoğun şekilde kesime göndermesi ile çiftliklerin kapasite kullanımları dörtte bire kadar düştü. Öte yandan önceki gün çiğ süt alım fiyatının yüzde 47'lik artışla 4.70 TL'ye çıkması, besiciler için bir umut ışığı oldu. Fiyat artışıyla kesime giden hayvan sayısının azalması, bu sayede de fiyat baskısının hafiflemesi bekleniyor.

Maliyeti 65 lira olan bir kilo karkas eti 55 liradan satmak zorunda kalan besiciler, bu zarara dayanmalarının mümkün olmadığına dikkat çekiyor. Avrupa'da karkas fiyatının 4,5 Euro'ya yükseldiğini kaydeden besiciler, uluslararası pazarda, et ihtiyacının ithalat ile karşılanamayacağını, besicilerin sektörden tamamen çıkması durumunda 'et krizinin' yaşanabileceğini belirtiyor.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Hayvancılık Meclisi Başkanı ve Adana Ticaret Odası (ATO) Meclis Üyesi Mehmet Şahbaz, sektörde yaşanan sorunları DÜNYA'ya anlattı.

Karkas fiyatı en az 70 TL olmalı

Geçen hafta 51 liradan karkas kesimi yaptırdığını açıklayan Şahbaz, “Ancak karkasın kesiminden önce maliyetine bakmak lazım. Biz bu malı bir yılda üretiyoruz ve şimdiki fiyatlarla bunun maliyeti 65 lira. Hayvan yemi olarak geçen yıl mısırın tonunu 1.350 liradan aldık, şu anda 3 bin 750 lira. Arpayı 1.250 liradan aldık, şu anda 3 bin 700 lira. Yem girdilerimizde yüzde 170’e varan artışlar var” diye konuştu. Yem girdileri arttığı müddetçe, karkas fiyatının 55-60 lira olmasının da bir şey değiştirmeyeceğini vurgulayan Şahbaz, “65 liralık maliyete yüzde 20 enflasyon ekleseniz, 78 eder, onu da geçtik, en az 70 lira olmalı” dedi.

“İk yıldır üretici zararına çalışıyor”

Et fiyatının ise Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre geçen yıldan bu yıla yüzde 27 arttığına dikkat çeken Şahbaz, şöyle konuştu: “Türkiye’de fiyatı en az artan gıda ürünü et. Bu fiyatı bastır bastır nereye kadar? Üreticiler iflas ediyor, işletmelerini kapatıyor, çiftlikler boşalıyor. Tarım ve Orman Bakanlığı ülkedeki büyük çiftliklere elemanlarını gönderip baktırsın, hayvan sayıları ne durumda. Çiftlikler kapasitelerinin üçte 1, dörtte 1’inde çalışıyor. İnsanlar bu zarara daha kaç gün dayanabilir?” Şahbaz 20 yıldır faaliyet gösterdiği sektörün, son iki yıldır olduğu kadar ‘kötü’ duruma hiç düşmediğini ifade ederek, şöyle devam etti:

“İki yıldır üretici zararına çalışıyor, artık bıçak kemiğe dayandı. Besiciler sektörden çıkmak, kurtulmak istiyor. Etin fiyatının yükselmemesinin bir sebebi de bu, çünkü üretici ben buradan çıkacağım, yem alacak param yok, malımı satayım, kurtulayım diyor. Zararına da olsa satmak istiyor. Her sektör direnebilir ama canlı direnemiyor. Demir alsan bir kenara koysan, iki sene sonra kullanmak istesen para kazanırsın ama canlıyı bırak bir yılı bir saat bekletemezsin, suyunu, yemini vermek zorundasın.”

“Çıkış yolu TMO’nun desteği”

Besicinin en büyük ihtiyacının yem olduğuna dikkat çeken Şahbaz, “Bizim isteğimiz yem desteği. TMO dışarıdan yem getiriyor, piyasa fiyatının altında bize veriyor ama ihtiyacımızın ancak yüzde 20’sini karşılıyor, daha fazla vermiyor. Herkesin ağzına bir parmak bal çalışıyorlar. TMO bize istediğimiz miktarda yem verse problemimiz bitecek ama onlar da yurt dışından pahalı aldıkları için daha fazla zarara

“Çiğ süt fiyatındaki artış kesimi azaltır”

Önceki gün çiğ süt alım fiyatlarına yapılan yüzde 47 oranındaki artışın besicileri de mutlu ettiğini söyleyen Mehmet Şahbaz, çiğ süt alım fiyatının 4.70 TL’ye çıkmasıyla birlikte artık süt ineklerinin kesime gitmeyeceğini, bunun da fiyat baskısını bir nebze de olsa hafifleteceğini vurguladı. Şahbaz, çiğ süt alım fiyatına yapılan artışın ardından besicilerin de bir beklenti içerisinde girdiğini dile getirdi.

“Kiři başına 150 lira destek ver”

Türkiye’de kişi başına kırmızı et tüketiminin yıllık 15 kilo olduğunun vurgulayan Mehmet şahbaz, "Bunu 10 lira pahalı alırsan 150 lira yapar, devlet olarak vatandaşına ver 150 lira destek. Bu parayı üreticiden çıkartmaya kalkarsan, üretici bulamazsın” dedi.

Tarım emtiasında Omikron etkisi

Tarım ürünlerinin vadeli kontratları, Salı günkü ağır satış dalgasının ardından, yatırımcıların omicron varyantının küresel ekonomik toparlanmaya etkilerine ilişkin endişeler ve Fed Başkanı Jerome Powell'ın gelecek yıl faiz artırımı için yolu açabilecek yorumları ile birlikte risk varlıklarından çıkmasının etkisi ile yükseldi.

Buğday fiyatları, Salı günü yüzde 4,3 ile iki yılı aşkın sürenin en büyük düşüşünü gerçekleştirmesinin ardından yüzde 1'den fazla yükseldi. Soya fasulyesi, bir gün önce yüzde 5,3 değer kaybettikten sonra yüzde 1,4 yükselirken, pamuk 4,5'lik kaybın ardından yüzde 0,3 değer kazandı. Mısır ve soya fiyatları da yükseldi.

Omikron varyantının üretimi, tedarik zincirlerini ve talebi bozma gücüne ilişkin sonuç çıkarmak için henüz erken, ancak tarım emtia vadelilerinde daha önce uzun pozisyona giren yatırımcılar, bu durumu Salı günü satışa geçmek için bir fırsat olarak değerlendirdi. Bu hareket Powell'ın Kongre'de yaptığı konuşmadan da destek buldu.

Temel göstergelere bakıldığında, Avustralya'da, yağışların doğu kesiminde kaliteyi olumsuz etkilemesi ile birlikte, rekor buğday hasadı gerçekleşirken, önemli üreticiler ABD ve Brezilya bereketli bir soya fasulyesi hasadı bekliyor ve mısır için Çin'den çok fazla önemli miktarda yeni alım işaretleri gelmiyor. Dünyanın en büyük ithalatçısı Çin'in alımları piyasayı son bir yılda desteklemişti.

TZOB: Kasım'da üretici-market fiyat farkı 9 kata ulaştı

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, kasımda üretici ile market arasındaki fiyat farkının 9 kata ulaştığını bildirdi.

Bayraktar, yaptığı yazılı açıklamada, kasım ayında üretici ve market arasındaki fiyat farkının en fazla yüzde 790,44 ile limonda yaşandığında dikkati çekti. Bayraktar, bunu yüzde 309,42 ile kuru soğan, yüzde 246,94 ile mandalina, yüzde 233,42 ile ıspanak, yüzde 224,72 ile havuç, yüzde 220,96 ile portakal, yüzde 220,82 ile elma, yüzde 217,67 ile kabak, yüzde 210, 69 ile marulun izlediğini belirtti.

Bayraktar, kasımda limonun 8,9 kat, kuru soğanın 4,1 kat, mandalınanın 3,5 kat, ıspanağın 3,3 kat, havuç, portakal, elma ve kabağın 3,2 kat, marulun ise 3,1 kat fazla fiyata tüketiciye satıldığını işaret ederek, "Üreticide 50 kuruş olan limon 4 lira 45 kuruşa, 59 kuruş olan kuru soğan 2 lira 42 kuruşa, 1 lira 82 kuruş olan mandalina 6 lira 30 kuruşa, 1 lira 89 kuruş olan ıspanak 6 lira 31 kuruşa, 2 lira olan havuç 6 lira 49 kuruşa satılmaktadır." ifadelerini kullandı.

"Markette fiyat artışı en fazla yüzde 34,56 ile patlıcanda görüldü. Patlıcandaki fiyat artışını yüzde 29,09 ile kuru kayısı, yüzde 25,86 ile sivri biber, yüzde 23,36 ile mısırözü yağı, yüzde 19,74 ile havuç, 18,97 ile yumurta, yüzde 17,89 ile toz şeker, yüzde 17,06 ile fındık (iç), yüzde 16,78 ile tavuk eti, yüzde 14,57 ile kabak, yüzde 14,36 ile nohut, yüzde 12,44 ile ayçiçek yağı, yüzde 11,66 ile patates, yüzde 7,21 ile elma, yüzde 7,01 ile salatalık takip etti. Markette fiyatı en fazla düşen ürün yüzde

18,05 ile limon oldu. Limondaki fiyat düşüşünü yüzde 12,97 ile ıspanak, yüzde 9,92 ile marul, yüzde 6,30 ile yeşil mercimek, yüzde 5,76 ile yeşil soğan, yüzde 3,97 ile kuru soğan, yüzde 3,45 ile kuru fasulye, yüzde 2,70 ile zeytinyağı, yüzde 0,8 ise kırmızı mercimek ve yüzde 0,39 ile yeşil fasulye izledi."

Bayraktar, kasımda üreticide kırmızı mercimek, kuru kayısı, kuru incir ve süt fiyatında değişim görülmediğine, yüzde 60 ile fiyatı en fazla düşen ürünün limon olduğuna dikkati çekerek, "Limondaki fiyat düşüşünü yüzde 18,18 ile ıspanak, yüzde 14,41 ile domates, yüzde 9,61 ile yeşil mercimek, yüzde 9,09 ile havuç, yüzde 6,02 ile kabak, yüzde 2,13 ile marul izledi. Üreticide en fazla fiyat artışı yüzde 63,81 ile patlıcanda görüldü. Patlıcandaki fiyat artışını yüzde 51,48 ile patates, yüzde 32,29 ile yeşil fasulye, yüzde 24,57 ile elma, yüzde 21,33 ile zeytinyağı, yüzde 21,24 ile salatalık, yüzde 21,19 ile sivri biber, yüzde 20 ile maydanoz, yüzde 18,52 ile pirinç, yüzde 9,34 ile kuru fasulye, yüzde 8 ile fındık (iç), yüzde 7,69 ile yumurta, yüzde 5,83 ile kuru üzüm, yüzde 5,78 ile nohut, yüzde 5,09 ile dana eti, yüzde 3,51 ile kuru soğan, yüzde 2,01 ile kuzu eti takip etti." ifadelerini kullandı.

Kırsal kalkınma yatırımlarında süre uzatıldı

Kırsal kalkınma destekleri kapsamında yatırımların tamamlanma tarihi 1 Temmuz 2022'ye uzatıldı.

Kırsal kalkınma destekleri kapsamında yatırım projelerinin tamamlanma tarihi, sözleşmesinin imzalandığı takvim yılının kasım ayının son gününden 1 Temmuz 2022'ye uzatıldı.

Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlanan kırsal kalkınma destekleri kapsamında tarıma dayalı ekonomik yatırımların desteklenmesi hakkında 2020/4 ve 2020/5 sayılı tebliğlerle, tebliğlere eklenen geçici maddelere göre, 2020-2021 başvuru dönemindeki yatırım projelerinin fiziki olarak son tamamlanma tarihi 1 Temmuz 2022 olarak belirlendi. Bu tarih itibarıyla fiziki olarak tamamlanamayan projelerin talep edilmesi ve uygun görülmesi halinde, yatırımcıların kendi kaynakları ile 60 günü aşmamak üzere verilecek süre içinde fiziki olarak tamamlanması öngörülmüyor.

Geçici maddelere göre ayrıca, 1 Temmuz 2022 tarihinde fiziki gerçekleştirmeleri tamamlanmış ancak yasal izinleri alınamamış yatırımlar için ise yatırımcının başvurması halinde yasal izinleri alabilmesi için yatırımcıya 60 günü aşmamak üzere süre verilecek.

Tebliğle yapılan düzenlemeye göre, kırsal kalkınma destekleri kapsamında hibe başvurusunun reddedilmesi gerekçeleri arasında yer alan "kapasite artırımı, teknoloji yenileme veya modernizasyon için hibe başvurusunda" sera, çelik silo ve soğuk hava depolarında yenilenebilir enerji üretim tesislerine muafiyet getiren kriter, sadece çelik siloları kapsayacak şekilde daraltıldı.

İşletmelere 20 milyar liralık destekte detaylar belli oldu

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın açıkladığı ve Kredi Garanti Fonu (KGF) aracılığıyla kullanılacak destek programlarının detayları belli oldu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın açıkladığı desteklerin ayrıntılarına ilişkin açıklamalarda bulunan Kredi Garanti Fonu (KGF) Yönetim Kurulu Başkanı Erdoğan Özegen, iki destek paketinin toplamda 20 milyar lirayı aşan bir kredi sağlayacağını söyledi.

İlave İstihdam Destek Paketi'nin istihdama katkı vermesi açısından önemine işaret eden Özegen, "Özellikle 50'nin altında istihdamı olan KOBİ'lerimizin yeni yaratacağı her istihdam için KGF kefaletiyle 100 bin lira krediye erişim imkanı veriyoruz." dedi.

Özegen, özellikle kış sezonunda hizmet sektöründeki daralmalar dikkate alındığında, kredi paketinin hem istihdama katkı sağlayacağına hem de işletmelere ucuz krediye erişim imkanı vereceğini vurguladı.

Kredilerin 5 kamu bankası tarafından yürütüldüğünün bilgisini veren Özegen, şunları kaydetti: "50'nin altında istihdam yaratan tüm işletmeler bu paketten yararlanabilecek. 6 ayı ödemesiz, toplam 24 ay vadeli. 12 ay sonunda da bankaya kaç yeni istihdam yaratacağıyla ilgili taahhütte bulunuyor. Banka dosyayı tekamül ediyor, bize gönderiyor. Biz İŞKUR ile iş birliği yapıyoruz. 12 ayın sonunda da hem işçi hem işveren payları SSK primleri ve vergiler kredi kullanıcısına iade ediliyor. Böylece bizim

hesaplamalarımıza göre yaklaşık sıfır faizli krediye erişimi imkanı küçük işletmelerimiz için sağlanmış oluyor."

Proje tamamlandığında 125 bin yeni istihdam hedefleniyor

İlk etapta 50 bin kişilik ilave istihdam öngörüldüğünü belirten Özgen, proje tamamlandığında ise ilave istihdamın 125 bine ulaşmasını hedeflediklerini bildirdi.

İmalata Dayalı İthal İkamesi Destek Paketi'nin de 3, 4, 5 ve 6'ncı teşvik bölgelerinde yatırım yapmak isteyen, ihracatı destekleyecek, kapasitesini artırmak için yeni yatırım ihtiyacı hisseden işletmelere yönelik olduğunu söyleyen Özgen, bu yatırımlar için 7 puana kadar faiz indiriminin de Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından karşılanabileceğini aktardı.

Özgen, KOBİ'lerin 38 milyon liraya kadar kullanacakları yatırım kredilerinde yüzde 90'a kadar, büyük ölçekli işletmelerin de 294 milyon liraya kadar kullanacağı yatırım kredilerinde yüzde 85'e kadar kefalet verdiklerini söyledi.

13 banka program kapsamında

Bu programa 13 bankanın katıldığını ifade eden Özgen, "Burada da 24 aya kadar ödemesiz dönem dahil olmak üzere 120 aya kadar vadeli yatırım kredisi ve işletme kredisi imkanı sağlanıyor. Türkiye'nin de ihracatta önemli atılımlar yaptığı bu süreç için kapasite kullanımları, yeni imalat yapacak işletmelerimiz için çok önemli avantaj sağlıyor. Bu kapsamdaki işletmelerimizin bankalara müracaat ederek bundan faydalanmalarını istiyoruz." dedi.

Özgen, söz konusu destek programından, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında 3, 4, 5 ve 6'ncı teşvik bölgeleri dışındaki illerin de faydalanabileceğini anlattı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıkladığı iki paketin toplamda 20 milyar lirayı aşan bir kredi sağlayacağını vurgulayan Özgen, "Bunların ülkemizin ekonomisine, katma değeri, sürdürülebilir üretime dayalı büyüme modeline de katkı verecek 2 önemli kredi paketi olduğunu düşünüyoruz." dedi.

Elvan istifa etti, yerine Nureddin Nebati atandı

Kulislerde bir süredir konuşulan Lutfi Elvan'ın istifası, Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından kabul edildi. Hazine ve Maliye Bakanlığı'na Nureddin Nebati atandı.

Görevden affını isteyen Hazine ve Maliye Bakanı Lutfi Elvan'ın talebini Cumhurbaşkanı Erdoğan kabul etti.

Lutfi Elvan'dan boşalan Hazine ve Maliye Bakanlığı'na yardımcısı Nureddin Nebati atandı. Atama, Anayasa'nın 104 ve 106'ncı maddeleri gereğince yapıldı.

Elvan, Berat Albayrak'ın istifasının ardından, Naci Ağbal'ın TCMB Başkanı görevine getirilmesi ile birlikte geçen yıl kasım ayında bakanlık görevine getirilmişti. Ağbal görevden Mart ayında alınmıştı.

Yeni Bakan'dan ilk tweet

Hazine ve Maliye Bakanlığı'na atanan Nureddin Nebati sosyal medya hesabından ilk paylaşımını yaptı

Nebati, "Rabbim, kolaylaştır, zorlaştırma, Rabbim hayırla sonuçlandır. İşimizde bize doğruluk ver, bizi muvaffak kıl. Sn. Cumhurbaşkanımızın şahsımı layık gördüğü Hazine ve Maliye Bakanlığı görevini hayırla ifa etmeyi, bize gösterdiği güvene layık olmayı Rabbim nasip etsin inşallah" mesajını paylaştı.

NUREDDİN NEBATİ KİMDİR?

Yeni Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, 1 Ocak 1964'te Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde doğdu.

Siyaset Bilimi uzmanı olan Nebati, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünü bitirdi. Nebati, yüksek lisansını aynı üniversitenin Sosyal Bilimler Enstitüsünde Uluslararası İlişkiler alanında yaptı. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi alanında doktora unvanı alan Nebati, farklı üniversitelerde Siyaset Bilimi, Türk Siyasal Hayatı, Devlet ve Siyaset Sosyolojisi dersleri verdi.

Bir dönem tekstil işiyle uğraşan Nebati, Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Merkez Yönetim Kurulu ve İstanbul Ticaret Odası (İTO) Disiplin Kurulu üyeliklerinde bulundu. Nebati, MÜSİAD Yüksek İstişare Heyeti üyesi olarak görev aldı.

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Mezunları Vakfı ve Derneği ile İlim Yayma Cemiyeti, ENSAR, TUGVA, ÖNDER, UTESAV, TDED, BEK, İDD, İDV ve benzeri vakıf ve derneklerde üyeliği bulunan Nebati, ÜTEV Vakfı Başkanlığı, Parlamenterler Arası Kudüs Platformu Türkiye Başkanı olarak görevler üstlendi.

Nebati, AK Parti 4. Olağan Kongresi'nde Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) üyesi seçildi ve MYK Üyesi olarak AK Parti Genel Merkez Mali ve İdari İşler Başkanı ve Genel Başkan Yardımcısı olarak görev yaptı.

24. Dönem'de İstanbul, 25. Dönem'de Şanlıurfa, 26. Dönem'de İstanbul Milletvekili seçilen Nebati, Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı görevine getirilmeden önce Bakan Yardımcısı idi.

İyi düzeyde İngilizce, az düzeyde Arapça bilen Nebati, evli ve 4 çocuk babası.

OECD, Türkiye için 2021 büyüme tahminini yükseltti

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Türkiye ekonomisine yönelik 2021 yılı büyüme beklentisini yüzde 8,4'ten yüzde 9'a revize etti.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) 'Kasım Ara Dönem Ekonomik Görünüm Raporu' yayımlandı.

Raporda, küresel ekonomik görünüme yönelik ana riskin, mevcut enflasyon artışının daha uzun sürmesi ve beklentilerden daha fazla yükselmesi olduğu kaydedildi.

OECD'nin 2021, 2022 ve 2023 yıllarına ilişkin ekonomik büyüme öngörülerine yer verilen raporda, eylülde 2021 için yüzde 5,7 olarak açıklanan küresel ekonomide büyüme tahmini yüzde 5,6'ya indirildi. Büyüme tahmini 2022 için yüzde 4,5'te sabit tutulurken, 2023 için ise yüzde 3,2 olarak açıklandı.

Eylülde bu yıl için yüzde 8,4 olarak açıklanan Türkiye ekonomisine yönelik büyüme tahmini, bugün yayımlanan raporda yüzde 9'a yükseltildi.

Türk ekonomisinin gelecek yıla ilişkin büyüme tahmini de yüzde 3,1'den yüzde 3,3'e yükseltilirken, 2023 yılı için ise yüzde 3,9 büyüme tahmini yapıldı.

Bugün itibariyle asgari ücreti en düşük ülke olduk

İktidarın ekonomideki birbiri ardına uyguladığı politikalar, bugün itibariyle Avrupa Birliği üyeleri ve birliğe aday ülkeler içinde asgari ücreti en düşük ülke olmamıza neden oldu.

AKP iktidarının 40 yıl önce tüp, yağ kuyruklarından bahsettiği Türkiye, 1 Aralık 2021 itibariyle AB üyeleri ve adayları arasında en düşük seviyeye geriledi.

AVRUPA'DA TEK ÜLKEYİZ

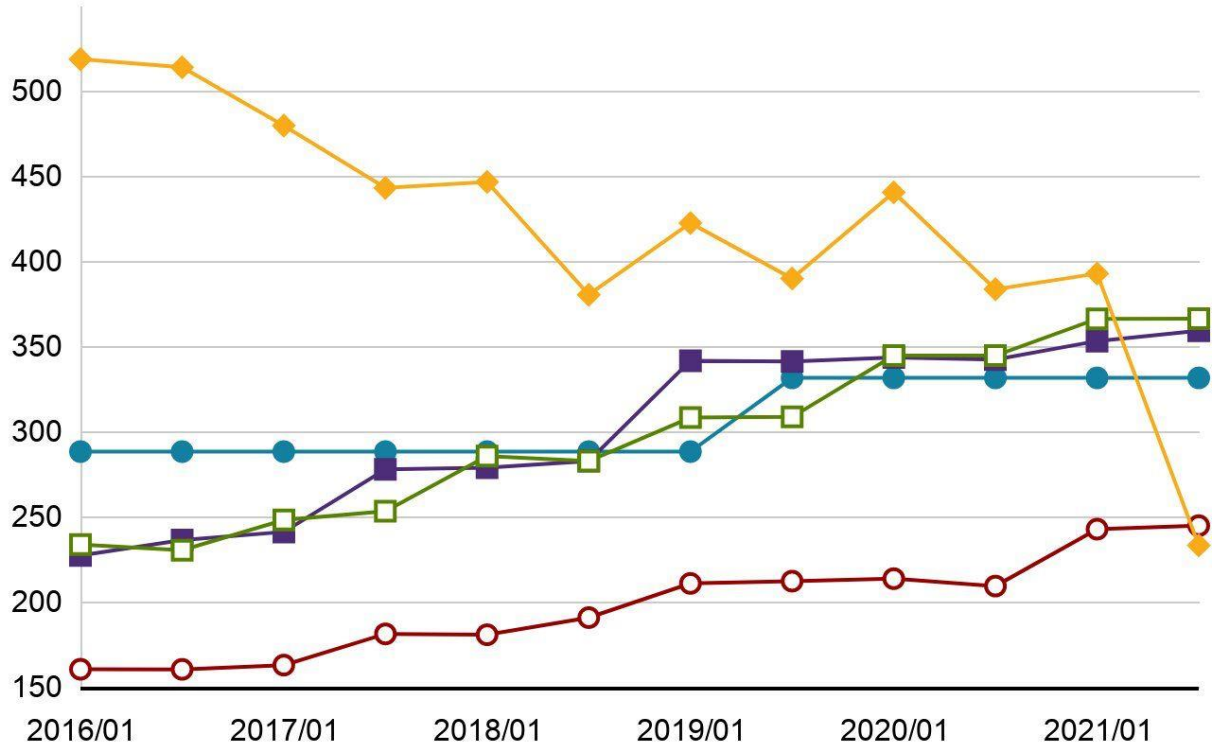
Türkiye, Avrupa Birliği (AB) üyeleri ve birliğe aday ülkeler içinde asgari ücreti önceki yıllara göre daha düşük tek ülke.

2016 başında Türkiye'deki asgari ücret 14 AB üyesi ve birliğe aday ülkeden daha yüksekti.

1 Aralık 2021 itibarıyla Türkiye'de asgari ücret Arnavutluk'un da gerisine düşerek AB üyeleri ve adayları arasında en düşük seviyeye geriledi.

AB aday ülkelerinde brüt asgari ücret

● Karadağ ■ Kuzey Makedonya ○ Arnavutluk □ Sırbistan ◆ Türkiye

Kaynak: Eurostat. Türkiye'deki son asgari ücret için 1 Aralık kuru kullanılmıştır.

BBC

Merkez Bankası yerli ve yabancı yatırımcılarla görüşecek

Merkez Bankası aşırı artan dolar kuruna müdahale ettiğini açıkladıktan sonra kritik bir adım daha atmaya hazırlanıyor. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) yetkilileri döviz piyasasına yapılan müdahale sonrası piyasadaki yerli ve yabancı yatırımcılarla iki toplantı gerçekleştirecek.

Merkez Bankası, gün içinde döviz kurunun aşırı yükselmesinden kaynaklı piyasaya 'satış odaklı' müdahaleden sonra yeni bir adım atmaya hazırlanıyor. Piyasalardaki dalgalanmadan ötürü ekonomide oluşan kötü havayı dağıtmak isteyen banka yetkililerinin piyasadaki yatırımcılarla kritik bir toplantı yapacağı öğrenildi.

İLK ÖNCE YERLİ YATIRIMCI

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) para politikasına yönelik verilen mesajlar, kurda yaşanan gelişmeler ve Döviz piyasasına 2014'ten sonra yapılan ilk müdahale sonrasında oldukça kritik bir yatırımcı toplantısına hazırlanıyor.

TCMB yetkilileri 2 Aralık tarihinde yerli ve yabancı yatırımcılarla toplantılar gerçekleştirecek. Yerli yatırımcılarla yapılacak toplantının saat 11:00'da, yabancı yatırımcılarla yapılacak toplantının 16:00'da gerçekleştirilmesi öngörülüyor.

Çevrimiçi olacak toplantıların 1 saat sürmesi planlanıyor.

Bloomberg HT'ye konuşan ekonomistler toplantıda 2014'ten sonra ilk kez gerçekleştirilen döviz piyasası müdahalesinin önemli başlıklardan biri olacağını belirtti.

Merkez müdahale etti düştü Erdoğan konuştu arttı

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'seçime kadar faizin ciddi anlamda düştüğünü göreceğiz' açıklamasının ardından salı akşamı hızlı bir yükselişle 13,95'e ulaşarak rekor kırmıştı. Çarşamba gününe dalgalı bir başlangıç yapan dolar/TL Merkez Bankası'nın 'piyasalara müdahale ediyoruz' açıklaması sonrası 12,57'e kadar geriledi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, grup toplantısı konuşmasına başlayınca dolar sert bir yükselişle 13,00'ü aştı.

Hafta başından bu yana yüzde 9 değer kaybeden TL'de en fazla değer kaybeden gelişen ülke para birimi oldu. Dolar/TL Salı akşamı hızlı bir yükselişle 13,95'e kadar tırmanarak rekor tazeledikten sonra Çarşamba günü dalgalı bir başlangıç yaptı. Sabah saatlerinde dolar 13,5620 liradan, euro 15,3720 liradan işlem görüyordu.

'MB: PİYASALARA MÜDAHALE EDİYORUZ'

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın, "Döviz kurlarında görülen sağlıksız fiyat oluşumları nedeniyle piyasaya satım yönünde doğrudan müdahale edilmektedir. Kamuoyunun bilgisine sunulur" " açıklamasının ardından dolar/TL 12,57 seviyelerine kadar geriledi.

'YÜKSEK FAİZDEN RAHATSIZIM'

Öte yandan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın partisinin TBMM Grup Toplantısı'ndaki "Yüksek faizden rahatsızım. Hiçbir zaman yüksek faizci olmadım. Yüksek faiz ve düşük kur üzerine kurulu sömürü düzeni, ülkemize tekrar dönemeyecek. Kur bugün artar yarın düşer asıl olan yatırım" açıklamaları sonrası dolar/TL 13,00'e fırladı.

Erdoğan'dan Merkez Bankası ve asgari ücret açıklaması

"Merkez Bankası'nın yasasında var. Böyle müdahale etmesi gerekiyorsa yapar." diyen Erdoğan, asgari ücret ile ilgili, "Asgari ücrete şu ana kadar olmuşun çok çok fevkinde bir artış yapacağız." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, partisinin TBMM Grup Toplantısı'nın ardından Meclis'te gazetecilerin gündeme ilişkin sorularını cevapladı.

Uzman ve pratisyen hekimlere yönelik düzenleme konusundaki soruya Erdoğan, "5 bin, 2 bin 500 lira; bu tür zamlar geliyor." yanıtını verdi.

TCMB'nin, dövize 6 yıl sonra doğrudan müdahalede bulunduğu hatırlatılarak değerlendirmesi sorulan Erdoğan, "Bu, Merkez Bankasının zaten yasasında olan bir şey. Böyle bir yetkisi, hakkı var. Böyle bir şey gerekli olduğu zaman Merkez Bankası bu tür müdahaleleri yapar, yapma hakkına sahiptir." dedi.

"3600 ek göstergeyle ilgili 2022'yi işaret ettiniz, 'Yıl sonuna kadar.' dediniz ama takvim belli mi?" sorusu üzerine Erdoğan, "'Ama' ile fakat' ile konuşmaya gerek yok. O da olacak. 3600 ek göstergeyle ilgili şu anda bütün çalışmaları ilgili bakan arkadaşımız Vedat Bey, onlar yürütüyorlar." ifadelerini kullandı.

"Toplumun yanlış yerlere sevk edilmesine fırsat vermeyin"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Asgari ücret yakında belli olacak. Rakamların yükselmesiyle işten çıkarmaların olabileceği endişesi var. Bu konuda bir değerlendirmeniz olur mu?" sorusu üzerine şunları kaydetti:

"Niye hep böyle endişeler üzerinden konuşuyorsunuz da olumlu bakmıyorsunuz? Yani özellikle bu noktada toplumun yanlış yerlere sevk edilmesine fırsat vermeyin. Daha dün akşam televizyon programında ne dedim? Biz halkımızı ezdirmeyeceğiz. Şimdi de asgari ücret çalışmasını Bakanımız başlattı, kısa zamanda inşallah onu da açıklayacağız. Asgari ücret noktasında da bugüne kadar olmuşun çok çok fevkinde inşallah bir neticeyi açıklamış olacağız."

Putin'den NATO'ya: "Rusya sınırlarına doğru genişlemeyi durdurun"

Rusya Devlet Başkanı Putin, Batı kaynaklı güvenlik tehdidinin arttığını belirterek NATO'nun doğuya genişlemeyi durdurmasını talep etti. NATO ise Rusya'yı Ukrayna'ya saldırmaması konusunda uyardı.

Son günlerde, Rusya ile NATO arasında gerilim tırmanırken Rusya'dan dikkat çekici bir çıkış geldi.

Başta Ukrayna olmak üzere "Rusya tehdidi"nin masaya yatırıldığı Riga'daki NATO dışişleri toplantısı yapılırken, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin Moskova'da yabancı ülke büyükelçileri ile bir araya geldi.

Toplantıda konuşan Putin, NATO'dan "güçlü, güvenilir ve uzun vadeli güvenlik garantileri" istediklerini belirterek İttifak'ın doğuya genişleme sürecinin durdurulmasını talep etti.

"Sözlü taahhütler yerine getirilmedi"

ABD ve müttefikleriyle diyalogda, NATO'nun doğuya genişlemesi ve Rusya sınırları yakınında tehditkar silah sistemleri konuşlandırılmasına son verilmesini içeren somut anlaşmalar konusunda ısrarcı olacaklarını belirten Putin, "Bu garantilerin hukuki

bağlayıcılığının da olması gerekiyor. Batılı ülkeler, NATO'nun doğuya genişlemeyeceğine dair önceki sözlü taahhütlerini yerine getirmediler" dedi.

NATO askeri altyapısının Rus topraklarına çok yaklaştığını ve Ukrayna ordusunun Rusya yanlısı milislerin kontrolündeki doğu bölgelerine yığınak yaptığını belirten Putin, Rusya'nın Batı'dan giderek artan bir tehditle karşı karşıya olduğunu söyledi.

Bilindiği gibi, Rusya'yı tehdit olarak gören Gürcistan ve Ukrayna'nın NATO koruması altına girmek istemesi Moskova'da tepkilere neden oluyor.

Rusya yönetimi, bu iki ülkenin NATO üyeliğinin kendisine güvenlik tehdidi oluşturacağı görüşünde.

Stoltenberg: Rusya yüksek bedel ödeyeceğini biliyor

Letonya'nın başkenti Riga'da düzenlenen NATO dışişleri bakanları toplantısında konuşan NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg ise Ukrayna'ya yönelik "Rus tehdidi"ne karşı sert mesajlar verdi.

Rusya'yı Ukrayna'ya karşı askeri güç kullanmaması konusunda uyararak Stoltenberg, "Batı'nın yaptırımları ve atacağı diğer adımlar sonucunda yüksek bir bedel ödeyeceğini Rusya çok iyi biliyor" dedi.

Kemerlerinizi bağlayın, yarın enflasyon açıklanıyor

Alaattin AKTAŞ

02 Aralık 2021 Perşembe

✓ Her ne kadar bazı ekonomistler döviz kurundaki artışın enflasyona yol açmadığı görüşünü savunuyorsa da, geçmişten yansıyanlar gerçeğin hiç de öyle olmadığını ortaya koyuyor.

✓ Son dört yılın verilerinin söylediği şu: "Kur ne zaman artarsa, fiyatlar da o zaman çok artar. Ayrıca kur zehri fiyatların bünyesinden öyle kolay kolay da çıkmaz."

✓ Dolar ay ortalaması bazında kasımda yüzde 15 değer kazandı. Aralıktaki artış sanki yüzde 30'ları bulacak gibi. Şu durumda fiyatlar ne ölçüde artar, varın siz hesaplayın...

Hani olur ya oranları görünce yerinizden zıplar ve savrulursunuz; siz o yüzden en iyisi mi kemerlerinizi bağlayın ve sarsıntıya hazır olun. Ve yine olur ya "Bu oranlar mı bizi yerimizden zıplatacak yani" diye niteleyeceğiniz artışlar gelirse, ne kaybetmiş olursunuz ki bir kemer bağlayıp çözmekten başka... Ama yine de tedbirli olmakta yarar var, bizden söylemesi...

Yarın "takke düşecek (ve muhtemelen) kel görünecek"... Takke düştüğünde gür bir saç görme ihtimalimiz var mı?

Pek yok değil mi, hatta hiç yok gibi görünüyor değil mi...

TÜİK yarın üretici ve tüketici fiyatlarındaki kasım ayı değişimini açıkladığında "Bu oranlarda ne var ki" dersanız, iki nedenden söz edilebilir:

Birincisi; tahminlerin çok çok altında oranlar açıklanmıştır.

İkincisi; fiyatları zaten bire bir yaşamakta olduğunuz için açıklanan oranlar çok yüksek bile olsa size hiç şaşırtıcı gelmeyecektir.

Geçmiş geleceğe ışık tutuyor

Yeni ekonomi politikası, bu amaçla gidilen makas değişikliği, faiz indirimi ve kurdaki tırmanma...

Bu olanların fiyatlara nasıl yansıdığını kasım ayında hep birlikte yaşadık. Yarın da bu yaşanmışlığın resmi verilere enflasyon olarak nasıl yansıdığını göreceğiz.

Bazı ekonomistler aradaki bağlantıyı görmezden geliyor ve kabullenmiyorsa da geçmiş veriler gösteriyor ki kur artışı ile fiyat artışı arasında çok sıkı bir bağ var. Hatta öyle ki, kur zehri bünyeye bir kere girmeyegörsün, kur gerilese bile bu zehir bünyeden öyle bir anda atılamıyor ve fiyatlar artmaya devam ediyor. Bu konuda çok iyi bir örnek de var zaten.

Kur-fiyat geçişkenliğini görmek için son dört yılın verilerinden bir tablo oluşturduk. Üretici ve tüketici fiyatlarının son dört yılda en çok artış gösterdiği ayları çıkardık ve bu aylardaki dolar kuru değişimine baktık.

2018 ve 2021'in birbirine benzer yönleri var. 2018'de meşhur rahip krizini yaşarken elimizdeki faiz silahını geç kullandık. Dolar, ağustosta yüzde 21, eylülde yüzde 11 arttı. Bu aylarda sırasıyla yüzde 7 ve yüzde 11'e yakın üretici fiyat artışı gördük.

Aynı yılın eylülünde tüketici fiyatları da yüzde 6.3 gibi çok yüksek bir artış gösterdi.

Dedik ya zehir bünyeye bir kere girmeyegörsün! Dolar, faizi artırınca ekim ayında bu kez yüzde 8 geriledi. Ama fiyatlardaki artış sürdü. Kur zehrini bünyeden öyle bir anda atmak mümkün olmuyordu çünkü.

Bugünlere yansıyan ışık

TÜİK üretici ve tüketici fiyat endekslerindeki kasım ayı gerçekleşmesini yarın açıkladığında nasıl oranlar görürüz acaba...

Dolar ekim ayında yüzde 7'den fazla değer kazanmış ve bunun etkisi ekim ayı endekslerine belli ölçüde yansımıştı. Dolardaki artış kasımda çok daha hızlı. Artış oranı yüzde 15'i geçti. Bu oranları ay ortalamasına göre hesapladığımızı belirtelim.

Yüzde 15'lik kur artışından, sevimli mi sevimli, bizi üzmeyecek bir enflasyon oranı herhalde çıkmaz.

"Peki sen ne tahmin ediyorsun" diye soranlarınız olabilir. Bir tahminim yok; ama kemerimi bağladım, bekliyorum...

Üretici ve tüketici fiyatlarında son dört yılda en çok artış yaşanan on ay ve bu aylardaki dolar kuru değişimi (%)

	Yİ-ÜFE	Dolar		TÜFE	Dolar
Mayıs 18	3,79	8,9	Nisan 18	1,87	4,5
Ağustos 18	6,6	20,7	Haziran 18	2,61	4,8
Eylül 18	10,88	11,1	Ağustos 18	2,30	20,7
Ekim 20	3,55	-8,0	Eylül 18	6,30	11,1
Kasım 20	4,08	1,6	Ekim 18	2,67	-8,0
Mart 21	4,13	7,9	Ekim 19	2,00	1,3
Nisan 21	4,34	6,9	Ekim 20	2,13	4,9
Mayıs 21	3,92	2,3	Kasım 20	2,30	1,6
Haziran 21	4,01	3,0	Haziran 21	1,94	3,0
Ekim 21	5,24	7,4	Ekim 21	2,39	7,4
Kasım 21		15,1	Kasım 21		15,1
Aralık 21		33,0(*)	Aralık 21		33,0(*)

(*) Doların aralık ayı ortalaması 14 olduğu takdirde...

Aralık ayını düşünmek bile korkutuyor!

Aralık ayını düşünemiyorum, doğrusu düşünmeyi de pek istemiyorum.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın önceki gün akşam yaptığı konuşmadan sonra dolar bir ara 14 liraya dayanınca nasıl hesap yapmam gerektiğine bir türlü karar veremedim.

Erdoğan'ın bu açıklamalarından sonra Merkez Bankası'nın aralık toplantısındaki faiz indiriminin 1 puanda kalacağına da pek ihtimal veremez oldum. Öyle görünüyor ki indirim çok daha yüksek tutulacak gibi. Bu durum TL'deki değer kaybını tabii ki daha da hızlandıracak.

Sonra aralık ayındaki dolar kuru ortalamasının ne olabileceği konusunda iki varsayımda bulundum.

Doların aralık ortalaması 13.50 ya da 14 olursa, diye bir hesap yaptım.

Aralıktaki ortalama 13.50 olursa kasımdaki 10.52'lik ortalamaya göre yüzde 28 artış yaşanıyor. Yok eğer aralıktaki ortalama 14'e çıkarsa, kasıma göre olan artış yüzde 33'ü buluyor.

Bir ayda yüzde 28 ile 33 arasında değişen artış!

Sabit kur sisteminde alınan devalüasyon kararları dışında bu görülmüş bir durum değil.

Artık doların üçte bir oranında arttığı bir ayda fiyatlar nasıl bir "evrim geçirir" onu da siz düşünün!

Merkez Bankası "Hem karnım doysun, hem pastam dursun" diyor, olmaz!

Merkez Bankası 23 Ocak 2014 tarihinden sonra ilk kez dün dövize satış yönünde müdahale yaptı. Merkez Bankası dövize alım ya da satım yönünde doğrudan müdahale ettiğinde bunu kamuoyuna duyuruyor; ancak tutarı 15 işgünü sonra açıklıyor.

Merkez Bankası'ndan dün öğle saatlerinde yapılan tek cümlelik açıklamada şöyle denildi:

"Döviz kurlarında görülen sağlıksız fiyat oluşumları nedeniyle piyasaya satım yönünde doğrudan müdahale edilmektedir."

Merkez Bankası'nın bu açıklaması ve müdahalesi sonrasında dolar hızla geriledi ve 13 liranın altına indi. Ancak bu geri çekilme kısa süreli oldu. Dolar, gerilmiş yay gibi kısa süre sonra hızla artmaya başladı ve 13.35'e kadar çıktı.

Merkez Bankası'nın elinde bir atımlık barut olduğunu bilmeyen var mı? Dolayısıyla Merkez Bankası piyasaya nasıl güçlü bir şekilde müdahale etsin; zaten sattığı döviz kendisinin değil ki!

Ayrıca hem faizin, hem döviz kurunun aynı zamanda düşük tutulamayacağı bilinmiyor olabilir mi? Bu nasıl bir yaklaşımdır, anlamak mümkün değil! Zaten tutulamadı ve kur yükselmeye başladı.

Siz her kademedede; siyasette ve bürokraside gün geçmeyecek ki dövize doping olacak şekilde faizin indirileceğini söyleyecek, ardından da kur yükseliyor diye emaneten elinizde bulunan döviz satmaya kalkışacaksınız.

Sonuç; çok kısa süreli bir kur düşüşü...

Ara ara döviz satılsa da bunun sonu yok! Piyasa elinizi görüyor, bu oyundan galip çıkmanız mümkün değil!

Tarımsal destek ödemelerinden yapılmış kesintilerin iadesi

Bumin DOĞRU

02 Aralık 2021 Perşembe

7338 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen 20/C maddesi ile “kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan tarımsal destekleme ödemeleri gelir vergisinden istisna” kılınmıştır. Gerçi bu istisnadan önce yapılan kesintiler aleyhine açılan davalarda, yargı Kanunda açık hüküm bulunmadığı gerekçesi ile yapılan kesintileri kaldırarak mükellefine iadesi yönünde kararlar vermekteydi.

Yine aynı Kanunla Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 92. madde ile 26.10.2021 tarihinden önce kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan tarımsal destek ödemeleri üzerinden kesinti suretiyle tahsil edilen gelir vergisinin, çiftçilerin düzeltme zamanaşımı süresi içerisinde tarha yetkili vergi dairelerine başvurmaları ve dava açmamaları, açılmış davalardan vazgeçmeleri şartıyla, iade edilmesi hükme bağlanmıştır. Ayrıca anılan maddeye göre bu iade tahsil tarihinden itibaren Vergi Usul Kanunu'nun 112/4. maddesi hükmüne göre hesaplanacak faiz (tecil faizi, halen yıllık %15) ile birlikte yapılacaktır.

Gelir İdaresi Başkanlığı bu iadenin usullerine ilişkin Genel Tebliğ Taslağı'nı yayınlamıştır. Önce, fazla bir değişiklik olmayacağı inancı ile bu Taslak Tebliğ'e göre iade usulünü aktaralım.

26.10.2021 tarihinden önce kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan tarımsal destek ödemeleri üzerinden kesilen gelir vergisinin iadesi, başvuru sahiplerinin veya vekillerinin düzeltme zamanaşımı süresi içerisinde vergi dairesine (bağlı vergi dairesi statüsündeki mal müdürlükleri dâhil) başvurmaları üzerine red ve iade edilecektir. Başvuruda bulunulabilecek vergi dairesi mükellefler tarafından serbestçe seçilebilecektir. Başvuru dilekçesi, elden veya posta yoluyla ilgili vergi dairesine verebileceği gibi İnteraktif Vergi Dairesi üzerinden elektronik ortamda da verilebilecektir.

İadeyi yapacak vergi dairesi tarafından iade işlemine konu vergi kesintilerinin bulunup bulunmadığı ile destek ödemesi üzerinden adına tevkifat yapılan başvuru sahibinin

adı soyadı ve T.C. Kimlik Numarası bilgileri GİBİNTRANET/Yönetim Bilgi Sistemi (YBS) ekranından kontrol edilecektir. Buralardan temin edilen bilgilerin mükellefin dilekçesi ile uyumlu olması durumunda başvuru sahiplerinden başka bilgi veya belge istenilmeyecek ve mükelleflerin iade talepleri yerine getirilecektir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 100. maddesine göre kapsamında tarımsal destek ödemeleri üzerinden yapılan vergi kesintilerinin muhtasar beyanname ile beyan edilmemiş olduğu hallerde ise kesintiyi yapan kamu kurum ve kuruluşlarının ilgili dönem muhtasar beyannamesini vermesi veya kesintiye ilişkin bilgileri ilgili vergi dairesine göndermelerini müteakip iade işlemleri gerçekleştirilebilecektir. Burada ilgili kamu kurum veya kuruluşunca kesilen vergilerin vergi dairesine yatırılmış olma şartı aranmayacaktır.

İade başvurusu dolayısıyla ret ve iade yapılabilmesi, düzeltme zamanaşımı süresi içerisinde başvuru yapılmış olma koşuluna bağlanmıştır. Bu açıdan değerlendirdiğimizde 1.1.2016 tarihinden önceki dönemler zamanaşımına uğramış bulunmaktadır. 2016 yılı içerisinde yapılan kesintiler açısından düzeltme zamanaşımı süresi ise 31.1.2021 tarihinde dolacaktır. Bu nedenle Gelir İdaresi Başkanlığı'nın bir an önce Taslak Tebliği kesinleştirerek Resmi Gazete'de yayımlaması ve kendilerinden 2016 yılında kesinti yapılmış olanların 31.12.2021 tarihine kadar vergi idaresine müracaat etmeleri gerekmektedir.

Düzeltilme talepleri üzerine red ve iade işlemlerinin yapılabilmesi için bu iade işlemlerine ilişkin dava açılmaması şarttır. Daha önce dava açmış olan mükelleflerin ise mahkemelerde ihtilafı devam eden (henüz kesinleşmeyen) davalarından feragat etmeleri ve buna ilişkin ilgili mahkemeden feragat ettiklerini gösterir şerhli dilekçe örneklerini veya bu belge temin edilemediği takdirde mahkemenin feragat nedeniyle davanın reddine dair vereceği karar örneklerini vergi dairelerine ibraz etmeleri gerekmektedir.

Taslak Tebliğ'de, anılan kanun maddesinde de bulunan "Hakkında kesinleşmiş yargı kararı bulunanların iade talepleriyle ilgili olarak bu madde hükmü uygulanmaz." hükmü doğal olarak yer almıştır. Ancak kanunda yer alan bu ifade, davası reddedilmiş olanlar için eşitlik ilkesine ve hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Bu nedenle hakkında kesinleşmiş karar bulunanlar da iade talep edebilirler. İdare, yine doğal olarak kanundaki ifadeye dayanarak talebi reddedecektir. İşte bu ret işlemi aleyhine, kanunda yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı savı ile iptal davası açılabilir.

Kanunen mükelleflere ödenmesi gereken ve her gecikilen gün için Hazine'ye tecil faizi kadar yük yükleyen bu kesinti tutarlarının hak sahiplerine bir an önce ulaştırılabilmesi ve özellikle kendisinden 2016 yılında kesinti yapılanlara müracaat için makul bir süre bırakılabilmesi için, Gelir İdaresi Başkanlığı'nın bu tebliği bir an önce kesinleştirerek Resmi Gazete'de yayımlaması gerekmektedir.

Abdulkadir Selvi

Erdoğan, yeni ekonomi politikalarını anlattı

2 Aralık 2021

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yeni ekonomi politikaları için ne diyeceği önemliydi. Milletvekillerinin gündeminde tek bir konu vardı, o da ekonomideki dalgalanma. O nedenle Cumhurbaşkanı Erdoğan grup konuşmasını yapıp Meclis'ten ayrılırken, ATV Ankara Temsilcisi Şebnem Bursalı ve Daily Sabah Ankara Temsilcisi Nur Özkan'la birlikte, olduğumuz bölüme yaklaşıp konuşmayı nasıl bulduğumuzu sorunca, "Derli toplu bir konuşma oldu. Milletvekillerine bilgi vermeniz yararlı oldu. Milletvekillerinin bilgilendirilmeye ihtiyacı vardı" diye karşılık verdik.

Cumhurbaşkanı, her konuşmasında **Kılıçdaroğlu**'ndan birkaç kez söz etmeden geçemiyor. Ama bu kez konuşmasını tamamen ekonomiye ayırdı. Sadece **Kılıçdaroğlu**'nun 25 Ekim 2016 tarihinde yaptığı konuşmanın videosunu yayınladı. **Kılıçdaroğlu** orada, "**Düşürün faizleri, destek verelim**" diyor. Ama şimdi faizleri düşürdüğü için tenkit ediyor. **Erdoğan**, o çelişkiye dikkat çekmek için **Kılıçdaroğlu**'nun sözlerini yayınladı. Bir ara ünlü Rus edebiyatçı **Çehov**'un "**Bizi çalışmak kurtarır**" sözlerini hatırlatınca, **Kılıçdaroğlu**'na **Çehov** üzerinden mesaj verecek diye düşündüm ama onu dahi yapmadı.

DOĞRU TERCİH

İlgisi tamamen yeni ekonomi politikalarını AK Parti milletvekillerine anlatmaktı. Bence doğru olanı yaptı. Çünkü ihtiyaç vardı. Çünkü sahada olan onlar. Bu tür köklü politika değişikliklerinde ekonomi kurmaylarının milletvekillerine kapsamlı sunum yapmasında fayda var.

ZAMANLAMA

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, ekonomi politikalarındaki değişikliğin zamanlamasına özel bir vurgu yaptı.

"Bu değişimi ya şimdi yapacaktık ya da en az bir neslin daha hayallerinden, hedeflerinden uzak kalmasına rıza gösterecektik. Belki siyaseten en riskli, fakat ülkemiz ve milletimiz için en doğru planı biz yaptık, yapıyoruz" dedi.

Zaten konuşmasının başında da Türkiye'nin demokrasi ve kalkınma hamlesinin, dinamik bir süreç olduğunu belirterek başladı. Yeni bir dinamik sürecin başında olduğumuzu ifade etti.

MENDERES'TEN ÖZAL'A

Peki, yeni ekonomi politikalarının temel dinamikleri neler?

Menderes'ten Özal'a uzanan bir hat çekti. Yüksek faiz düşük kur yerine, üretime ve büyümeye dönük politikaları tercih eden liderlerin önüne engeller çıkarıldığını anlattı. **Menderes'in** önünün 27 Mayıs darbesiyle, **Özal'ın** önünün ise koalisyonlarla kesildiği anlattı. Yeni bir tarihi kırılma ile karşı karşıya olduğumuzu söyledi. **“Bizim önümüzü 19 yıldır kesemedikleri için, işte bugün bu büyük değişimi gerçekleştiriyoruz. İnşallah bunu da başararak ülkemizin ve milletimizin asırlık rüyasını gerçeğe dönüştüreceğiz”** diye konuştu.

Gerçi **Erdoğan'ın** önünü kesmek için de darbe girişiminden parti kapatmaya, siyaset yasağından muhtıraya kadar her yolu denediler ama başarılı olamadılar.

Erdoğan yeni ekonomi politikasını ise, **“Yüksek faiz-düşük kur kısırdöngüsü yerine yatırım, üretim, istihdam, ihracat odaklı ekonomi politikamızla ülkemiz için en doğru olanı yapmakta kararlıyız”** sözleriyle anlattı.

BELİRSİZLİK

Piyasaların en çok şikâyet ettiği nokta belirsizlik. İş dünyası, önünü görememekten; vatandaş ise, fiyat artışından şikâyetçi. Dövizdeki dalgalanma en çok üreten kesimleri etkilerken, hayat pahalılığı dar gelirliyi vuruyor.

ERDOĞAN FARKINDA MI?

Piyasalarda bunlar yaşanırken Cumhurbaşkanı bunun farkında değil mi diye soruluyor ya, en çok **Erdoğan** farkında. Erdoğan'ın **“Milletimizin bu asil bireylerinin döviz kurundaki yükseliş ve fiyatlardaki artış gibi hususların yol açtığı belirsizlikler karşısında yaşadıkları samimi endişeyi anlıyoruz. Ülkede yatırım, istihdam, üretim ve ihracat tarafındaki olumlu gelişmeleri yakından takip ederken, kur ve fiyat artışından kaynaklanan olumsuzlukları da dikkatle izliyoruz”** sözleri bunu ortaya koyuyor. Sadece farkında değil, belli ki önümüzdeki günlerde alınacak kararlarla piyasalardaki ateş düşürülecek.

Erdoğan'ın, **“Milletimiz müsterih olsun, hiçbir insanımızı ne işsizliğe mahkûm edeceğiz ne hayat pahalılığı altında ezdireceğiz ne de sahipsiz bırakacağız”** sözleri bunu ortaya koyuyor.

İKİ NOKTA ÖNEMLİ

Erdoğan, yeni bir kavganın içine giriyor. Bunun adı ekonomide dönüşüm kavgası. Ancak **Erdoğan**'ın her kavgasında insan önemli oldu. Kavgasının odak noktasını millet oluşturdu. O açıdan iki noktaya dikkat çekmek istedim.

1- Dövizde istikrarı sağlayıp piyasalarda belirsizliğe imkân vermemek.

2- Vatandaşa acı reçete sunmamak.

Bu açıdan **Erdoğan**'ın açıkladığı destek paketleri yararlı. Çünkü vatandaş fiyatlar karşısında ezdirmeyecek ek önlemlere ihtiyaç var.

İKİ KRİTİK NOKTADA BAHÇELİ'NİN DURUŞU

AK Parti ile MHP iki ayrı parti. Ama **Cumhur İttifakı** ortağı olmaları nedeniyle ekonomideki dalgalanma MHP'yi de etkiliyor.

Bahçeli'nin talimatıyla “**İl il Anadolu**” temasıyla sahada olan MHP milletvekilleri vatandaşları dinliyorlar, onların ekonomiye ilişkin sorularına muhatap oluyorlar.

MHP, **Cumhur İttifakı** ortağı ama yürütmede bir görev üstlenmiş değil. O açıdan **Bahçeli**'nin ekonomi konusundaki tavrı önemliydi.

EKONOMİYE DESTEK

1- **Bahçeli**, yeni ekonomi politikalarının arkasında durdu.

“Ekonomide yeni bir hikâyeye, milli ve manevi değerlerimizle temerküz etmiş yepyeni bir zihniyet devrimine ertelenemez ihtiyacın olduğunu görmeliyiz. Hem büyümeyi, hem gelişmeyi, hem de kalkınmayı sağlamak zorundayız. Önümüze dikilen bentleri birlikte aşmalıyız. Kronik ve konjonktürel hastalıkları kalıcı olarak tedavi etmeliyiz. Türkiye ekonomisinin yapısal zaafı vardır ve bellidir. Ancak hiçbirisi çözümsüz görülmemelidir. Fiyat istikrarı, finansal istikrar ve makro ekonomik istikrar, Allah'ın izniyle sağlanacaktır” dedi.

ERKEN SEÇİM

2- **Kılıçdaroğlu**, erken seçim için **Bahçeli**'yi hedef alıyor. **Cumhur İttifakı**'nda bir çatlak meydana getirmeyi amaçlıyor. Ama **Bahçeli** her defasında, **“Erken seçim yok. Seçimler 2023'te yapılacaktır. Cumhurbaşkanı adayımız da sayın Erdoğan'dır”** diyor.

Cumhur İttifakı'nın geleceği açısından önemli bir duruş.

Esfender KORKMAZ

Büyüme sürdürülebilir mi?

2 Aralık 2021 Perşembe

2021 üçüncü çeyrekte GSYH yüzde 7,4 oranında büyüdü. Büyüme kalkınmanın en önemli araçlarından birisidir. Bu nedenle önemlidir.

Dünya ile karşılaştırsak; Üçüncü çeyrekte büyüme OECD ülkeleri ortalaması yüzde 4,4, AB ortalaması yüzde 3,9, Şili yüzde 17,3 ve Çin'de yüzde 4,9 oldu.

Dördüncü çeyrekte eksi büyüme olacak gibi duruyor. 2021 büyüme oranı da yine ancak yüzde 7 olur.

GSYH 2019 yılında yüzde 0,9 oranında büyüdü. 2019 yılında nüfus artış hızı binde 13,9 idi. Fert başına GSYH ise yüzde 1,1 oranında daraldı. 2020 yılında yüzde 1,8 büyüdü. 2020 yılında nüfus artış hızı binde 5,5 oldu. Yani 2020 fert başına büyüme yüzde 1,2 oldu. Bu sene yüzde 7 büyüme olursa, fert başına gelir binde 6,4 büyüyecek demektir.

Fert başına büyüme gelir artışını gösterdiği için kalkınma da daha önemli bir göstergedir.

Mesele büyümenin sürdürülebilir olmasıdır.

Üçüncü çeyrek büyümeye tüketim artışı 5,43 ve net ihracat 6,8 puan katkı yapmıştır.

İhracat artışında, kurlardaki artış etkili olmuştur. Üçüncü çeyrekte dolar/TL kuruna göre, TL ortalama yüzde 45 oranında daha düşük kaldı. Tüketim ve yatırım malı ithalatı düştü. Girdi ithalatı aynı kaldı. Bundan sonra tüketim malı ve yatırım malı ithalatı düşmez. Alt sınırı geldi. Ara malı ithalatı da devam edeceğine göre ihracat artışı aynı hızla devam etmez ve büyümeye etkisi azalır.

HARCAMA YÖNTEMİ İLE GSYH BÜYÜME			
	GSYH PAYI	BÜYÜME ORANI	BÜYÜMEYE KATKI
YERLEŞİK HANEHALKI TÜKETİMİ	54,9	9,1	5,43
DEVLETİN NİHAİ TÜKETİM HARCAMALARI	12,9	9,6	1,21
GSYH SABİT SERMAYE OLUŞUMU	26,5	-2,4	-0,65
STOKTAKİ DEĞİŞME	-	-3,5	-5,42
İHRACAT	33,9	25,6	5,0
İTHALAT	32,0	-8,3	1,8
GSYH	100,0	7,4	7,4

Üçüncü çeyrekte yatırımlar eksi yüzde 2,4 oranında geriledi. Yatırımlar, potansiyel büyümeyi etkiler. Son dört yıldır yatırım iştahı azaldı. Yatırımlar istikrarsız bir eğilim gösteriyor. Hukuki ve demokratik altyapı sağlanmazsa, güven sorunu çözülmezse, yatırımlardaki daralma önümüzdeki yıllarda da devam edecek ve potansiyel büyüme düşecektir.

ÜÇÜNCÜ ÇEYREK GAYRİ SAFİ SABİT SERMAYE OLUŞUMU				
YILLAR	ÜRETİLMİŞ MALİ OLMAYAN AKTİFLER	İNŞAAT	MAKİNA TEZHİZAT	DİĞER AKTİFLER
2018	-3,9	-2,8	-7,2	2,4
2019	-14,2	-18,8	-12,3	10,0
2020	22,6	13,6	22,3	67,8
2021	-2,4	-9,6	17,5	-28,5

Üçüncü Çeyrekte tarımda büyüme eksi 5,9 oldu. Bu durumda gıda arzında azalma, ithal gıda, gıda fiyatlarının artacağını ve TÜFE'yi de artıracığını gösteriyor.

IMF de Türkiye Ekonomisi 2021 büyüme tahminini yüzde 9 ve 2022 büyüme tahmini de yüzde 3,3 olarak açıklamıştı. Yani büyüme sürdürülebilir bir büyüme değildir.

Büyümede daha önemli bir mesele, topluma nasıl yansdığıdır.

Toplum büyümeden eşit pay almıyor. Hiçbir ülkede gelir dağılımında mutlak eşitlik yoktur. Ama en azından toplum vicdanının kabul edebileceği adil bir gelir dağılımı olmalıdır.

Türkiye'de büyüme işsizlere yansımıyor. Atıl iş gücü 15-17 milyondur. Büyüme işsize ulaşmıyor. Ayrıca işçi ve memura da yansımıyor. Çünkü maaş ve ücret artışları

02.12.2021

ortalama TÜFE oranına göre yapılıyor. Gerçekte mutfak enflasyonu, yani işçi ve memurun enflasyonu daha yüksektir. Yani büyüme işçi ve memura da ulaşmıyor.

Bu sene pandemi yasakları kalktı. Ertelenen üretim ve talep büyümeyi hızlandırdı. 2022'de aynı ivmeyi bekleyemeyiz. Dahası erken seçim olmaz ise yatırım ortamının da iyileşmesini bekleyemeyiz.

Bu şartlarda büyüme halka yansımıyor. Ayrıca sürdürülmesi de mümkün görünmüyor.

İbrahim Kahveci

Ekonomik denemenin matematiği

Henüz yazılı hale bile gelmemiş ama 19 yıl bugünler için beklendiği söylenen bir ekonomik deneme yapıyoruz.

Milli Güvenlik Kurumu-MGK bile bu denemeye sahip çıktı. Adı üzerinde deneme işte...

Zaten kendileri de “bir şey deniyoruz” demediler mi?

Gelin bu denemenin bazı matematiksel boyutlarına bakalım. Gerçi matematiği pek sevmiyorlar ama biz yine de biraz zorlayalım.

-BDDK verilerine göre Ekim 2021’de toplam TL kredileri : 2 trilyon 630 milyar TL

-Bankacılık sektörünün TL kredilerinden aldığı faiz ise: 414,2 milyar TL

Merkez Bankası hiç faiz indirmese ve bankalar aynı faizleri almaya çalışmış olsa, bankaların yıllık faiz geliri : 550 milyar lira olacaktır.

İşte bütün kıyamet bu 550 milyar liralık faiz gideri için kopuyor.

Merkez Bankası faiz düşürdü ama bu faiz düşüşü piyasaya nereden ise hiç yansımadı. Hatta daha geçen hafta Devlet Hazineimiz yüzde 20,44’den borçlanabildi.

Bu da bir başka not olsun...

Tekrar edelim: Merkez Bankasının düşürdüğü faizden TC Devleti bile yararlanamıyor. Hatta tam tersine, tahvil faizleri yüzde 17’lerden yüzde 21’lere yükseldi.

Nasıl başarı ama...

Biz yine basit hesaba geri dönelim: Varsayalım ki MB'nin faiz indirimi piyasaya yansıdı. Ve indirim sonrası faiz gideri yüzde 20 düşerek yıllık 550 milyar liradan 440 milyar liraya düştü.

Hatta gelin biz Merkez ötesi daha iyimser hesap yapalım: Faizlerde 4 puan yerine 5-6 puanlık düşüş kabul edelim. Bu durumda bile ülkemizde faizden yapılacak tasarruf sadece ve sadece 150 milyar TL oluyor.

Durun...

TL kredi faizlerinin önemli kısmı tüketici ve kredi kartlarından geliyor. Hani 'Yeni Ekonomi Denemesinde' üretim, yatırım, istihdam ve ihracat için büyük maliyet tasarrufu edilecek deniliyor ya... İşte o bölüm sadece faiz giderinin yarısı ediyor.

Yani kıyameti kopardığımız üretim, yatırım, istihdam ve ihracat kısmının FAİZ maliyetini sadece 75 milyar TL düşürmeyi hedefliyoruz. Toplam maliyeti bile 300 milyar lirayı (yüzde 19 faize göre) geçmiyor.

Bu arada şu notu da düşelim:

Bankalar (katılım bankaları dahil) yılın ilk 9 ayında 414,2 milyar lira kredilerden faiz almış ama mevduata da 267.2 milyar lira faiz ödemişler.

Ülkemizin TL'de net faiz maliyeti 9 ayda 147 milyar lira. İşte bu paranın yarısı için ÜRETİM, YATIRIM, İSTİHDAM ve İHRACATIN önünde engel diyorlar...

Evet, hikaye bu.

Ocak-Ekim Faiz Durumu-BDDK	
Alınan faiz	414.248
Verilen faiz	267.174
Net faiz ödemesi	147.074
*Milyon TL	

YA MALİYET TARAFI!

Bakınız yukarıda ÷lkemizi kurtaracak diye s÷ylediğimiz faiz maliyetini yazdık. Rakamların hepsi MİLYAR TL. Yapılacak tasarruf ise en fazla 150 milyar TL civarında. Ve bunun da sadece yarısı ticari kredi faizi tarafından geliyor.

Ticari kredilerin YATIRIM kısmına hiç girmedik bile.

Şimdi maliyet kısmına geçelim. Bakın burada rakamlar TRİLYON olarak geçiyor. Gelin hesaplayalım:

Ekim 2021 itibari ile Türkiye'nin toplam dış borcu: 446 milyar 439 milyon dolar.

Yeni Ekonomi Denemesine geçiyoruz diye faizlerde indirim sinyali Eylül başında verildi. Yani tam 3 ay önce 1 dolar 8,30 TL ediyordu, şimdi ise 13,30 TL.

Sadece dış borcun TL karşılığı 3 trilyon 705 milyar liradan 5 trilyon 938 milyar liraya yükseldi.

Evet, dış borç maliyeti son 3 ayda bu ekonomi denemesinde bize sadece ve sadece 2 TRİLYON 232 MİLYAR TL'ye mal oldu.

Ama maliyet bu kadarla bitmiyor. Mesela 2019'da Berat Albayrak ile başlayan dolar ile iç borçlanma maliyetini de eklemeliyiz. Orada da 157 milyar liralık maliyet artışı var. Ama büyük kalemlerden diğeri de Hazine Garantileri. İşte o maliyetler de artık 800 milyar lira arttı.

Hafta sonu Prof. Dr. Uğur Emek yazdı: Osmangazi Köprüsünün geçiş bedeli 637 TL olacak. Tabii bunun büyük kısmını devletimiz kasadan vergilerimizle ödeyecek.

İşin özeti şu: Son 3 ayda Yeni Ekonomi Denemesinin kur artışından dolayı sadece stok hanemize maliyeti tam 3 TRİLYON 187 MİLYAR TL oldu. (Kur artışının ithal mallar üzerinden maliyetine hiç değinmedim bile)

Bu rakamı 26 milyon 250 bin haneye böldüğümüzde her eve 121 bin liralık bir fatura çıkmış oldu.

Artık zamanla ödersiniz...

Ne de olsa Milli Güvenlik sorunumuz 150 milyar TL faiz gideri için oluştu ya...

Ya da şu şekilde izah edelim: 150 milyar faiz tasarrufu için 3,2 trilyon lira kur maliyeti oluşturduk ya...

Nasıl model ama...

KUR MALİYETİ	\$	TL Artış	Maliyet
Dış Borç	446.000	5,0	2.230.000
İç Borç	31.400	5,0	157.000
Hazine Garantileri	160.000	5,0	800.000
			3.187.000

AMA NAS VAR!

Cumhurbaşkanı Erdoğan önceki akşam TRT canlı yayınında ve dün AK Parti Grup toplantısında iki teşvik paketi başlattığını açıkladı.

50 kişinin altında istihdamı olup her yeni 1 istihdam edecek şirketlere istihdam başı 100 bin lira kredi verilecekmiş.

Oysa sayın Cumhurbaşkanımız faiz konusunda “Ortada Nas var” demişti.

Biz de buradan görevimizi yerine getirelim ve ekonomide çözüm olarak akla hemen kredi geldiği için söyleyelim: “Efendim ortada Nas var”

Herhalde kredi denilince aklımıza faiz gelecektir. Yoksa kargadan başka kuş, krediden başka çözüm mü yok...

ŞER GÜÇ MB Mİ?

Ortada bir laf dönüyor. Neymiş efendim, her denememizde şer güçler dövizle oynuyormuş ve bizi dize getirmeye çalışıyorlarmış.

Günlerdir yazıyorum.

İki matematik işlemi yeterli.

Merkez Bankası Mart ayından 19 Kasım tarihine kadar döviz rezervini 45,5 milyar dolardan 80,3 milyar dolara yükseltti. Merkez Bankası piyasadan döviz almıyor elbette. İhracatçılardan dönen dövizlerden alıyor. Ve bunun sonucu piyasada ithalatçıya döviz kalmıyor.

02.12.2021

Bakın Mart ayından bu yana ülke vatandaşları öyle döviz almamış. Hatta 11 Kasım'dan 26 Kasıma yabancı para-YP mevduatları 258,3 milyar dolardan 254,3 milyar dolara düşmüş.

Millet döviz satarken Merkez Bankası döviz alıyor ve bunun sonucunda da YABANCILAR SALDIRIYOR nasıl diyebiliriz?

Bu işin bir matematiği yok mu?

Ortada rakam var. O zaman konuşurken rakamlara bakmamız gerekmiyor mu?

Abdurrahman Yıldırım
ayildirim@htgazete.com.tr

Müdahale dolarda 14 seviyesine mi?

Bir haftalık aradan sonra Merkez Bankası dövizde ikinci kez müdahale etti. Üstelik bu müdahale 7 yıl sonra yapılan ilk doğrudan müdahale oldu. Olması gereken gibi, kamu bankalarını aracı olarak kullanmadan ve üzerine örtü atmadan, açık bir müdahale yapıldı. Banka'nın bu müdahalede yaklaşık 500 milyon dolar sattığı belirtiliyor.

Müdahale ile birlikte 14 liraya dayanmış dolar kuru 1.45 lira kadar geriledi. **13.8760'tan 12.4205'e kadar inen dolarda gün içinde yüzde 10 düşüş meydana geldi.** Sonra yeniden 13 TL'nin üzerine atan dolar kuru günü sınırlı kayıpla sakinleşerek kapattı.

NEGATİF FAİZDEN KAÇIŞ

-Oynaklık aynen ilk müdahalenin yapıldığı 23 Kasım Salı günündeki gibi, çok yüksekti. Bu da piyasanın sığ olduğunu, müdahalenin işe yaradığını, kurun artışını yumuşatıldığını gösteriyor.

-Zaten olması gereken de, **faiz düşürme sürecinin dövizde müdahaleler ile götürülmesidir.**

Çünkü **faizler enflasyonun altına indirildikçe, negatif faizler büyüyünce, TL'den kaçışlar sürer.**

-Maaşını alan bile ay başında veya ay ortasında dövizde gider veya değer kaybetmeyecek bir finansal araca yönelir, ilerleyen günlerde bozdurup bozdurup harcar. 90'lı yıllarda bunun en iyi aracı yatırım fonlarıydı, getirileri bugünden daha iyiydi.

-**Negatif faizden kaçışta gidilecek fazla seçenek de yok.** Finansal enstrüman açısından Türkiye zenginleşmiş, derinleşmiş bir pazar haline henüz gelememi. Arsa, borsa, altın arasında gider gelir para. Ya da doğrudan tüketime yönelir.

-**Negatif faizden kaçışın, dolarize bir ekonomide dövizde doğru olması da normaldir.** Ancak bu yönelme sürecinde kurun aşırı yükselmesinin ve aşırı oynaklığının bir şekilde törpülenmesi de gerekir.

DÖVİZ SATIŞI TEK SEÇENEK

-Faiz düşürürken, bunu sıkı para politikası veya faiz artırarak yapılamayacağından geriye tek bir seçenek kalıyor, döviz satışı. Bu nedenle rezerv kaybını göze almak ve müdahalelerin devamını beklemek lazımdır.

-Döviz satışları gerekli, müdahale zorunlu olmasına rağmen, kur yükselişini durdurmaya yetmeyebilir. Ya da çok kısa vadeli işe yarar. Çünkü düşük kalması istenen faiz, kur değil. Hatta kurun yüksek kalması amaçlanıyor. 2019-2020 döneminden bir fark burada.

-Zaten kuru yükselten faiz indirimleri ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yeni ekonomik model söylemi. **Söylem değişir ve faiz indirimleri son bulursa elbette durum değişir.**

-TCMB faiz indirim sürecinin değerlendirilmesi için aralık ayına randevu verdi. 16 Aralık'taki toplantısında **“az bir alan kaldığını”** belirttiği faiz indirimine tamam mı, devam mı diye karar verecek.

-Cumhurbaşkanı'nın söylemi ise **“Kur bugün artar, yarın düşer”** çizgisine doğru evrilebilir. Bu ifadeyi de faizlerin düşürülmeye başlandığı eylül'den bu yana ilk kez dün kullandı.

14 LİRA MÜDAHALE SINIRI MI?

-Oynaklık ve aşırı yükseliş yanında **Merkez Bankası müdahalesinin aynı zamanda seviyeye yapıldığının işaretleri var.** Önceki müdahale de, dünkü müdahale de 13.5 TL seviyesinin geçilmesiyle yapıldı. **İki müdahalenin aynı düzeylerde yapılması 14 lira ve üstüne bir set çekme, savunma kurma isteğini yansıtıyor.**

-Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın konuşması da buna ilişkin ipuçları veriyor. **“Döviz kurunda gördüğümüz son hareketlerin temeli olmadığı açıktır”** diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan **“Seçim öncesine kadar ciddi manada bu faizin düştüğünü, bu kuru tetikleyen yüksek faizin de düşüşü sebebiyle kurda da ciddi bir iyileşme olduğunu hep birlikte göreceğiz. Tabii ki takvim veremem. Böyle bir süreç olacak”** şeklinde konuştu.

-Demek ki kısa vadede 14 lira seviyesine yaklaşıldığında yine müdahale gelebilir. Bu seviye geçilmedikten sonra kur istediği kadar oynasın, müdahaleye gerek duyulmayabilir.

02 Aralık 2021, Perşembe

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Dediğini yapan bir lider

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın dün AK Parti Grup Toplantısı'nda yaptığı konuşma, özellikle ekonomiyle ilgili çevreler tarafından ciddiye alınmalıdır. Hepimiz "**yüksek faiz, düşük kur**" sisteminin, milli ekonomik sistemimiz olduğunu zannediyorduk.

Gerçekten de yıllarca bu model ekonomiye hâkim oldu. Ama dünkü konuşmasıyla Cumhurbaşkanı **Erdoğan** bu modelin artık kesinlikle bittiğini açıkladı. Yerine gelen modelin de "**düşük faiz, yüksek istihdam, yüksek üretim ve ihracat**" hedeflerini içerdiğini söyledi.

Erdoğan'ın sözlerini bazıları belli ki anlamayacak ya da bu sözlerle değer vermeyecek. Onlar, "**Dünyanın ekonomik düzenini Tayyip Erdoğan mı değiştirecek?**" diye olayı hafife bile alırlar.

IMF'SİZ YAŞAM MÜMKÜN

19 senelik AK Parti iktidarı ve **Erdoğan** yönetimi, artık birtakım şeylerin öğrenilmesine sebep olmalıdır. Belli ki **Erdoğan** kafasına koyduğunu ve seslendirdiğini yapan bir siyasetçidir. Yani ekonomiye ilgi duyanlar, Türkiye'de kazanmak istiyorlarsa **Erdoğan**'ın şekillendirdiği ekonomik modeli anlamaya çalışmalıdırlar.

Demek ki IMF'siz bir ekonomiyi yaşamak da mümkündür. Bu böyle olacak. Şimdi beklenti, asgari ücretin hiç olmazsa 4000 TL civarında gerçekleşmesidir. Bu şekilde 8 milyon çalışan, hiç olmazsa yaşamın askeri nimetlerinden yararlanır.

Çünkü teorik olarak ne söylerseniz söyleyin, sonunda eğer insanlar kazandıklarıyla yaşayamıyorlarsa her şey laftan ibarettir.

EKONOMİNİN YARINI SAĞLAM

Yaşadığımız gerçekler de ortada. İhracatımız artıyor, üretimimiz artıyor, büyümemiz artıyor. Bu demek ki ekonominin yarını sağlamdır. Ama döviz kuru ve enflasyon hâlâ kalıcı bir ortamın parçaları olarak hayatımızda yer almalıdır. 2023 seçimlerine kadar Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın uyguladığı ekonomik tedbirler olumlu etkisini gösterecektir. Bundan şüphe etmeyelim.

Ayrıca eğer siyasete gerçekten heves ediyorsak ve yerimizi muhalefet olarak belirlemişsek bu gerçekleri de göz önünde tutalım.

Yani PKK uzantısı partilerin veya onlarla işbirliği yapanların ne ekonomiye ne de güvenliğe bir katkıları olmayacaktır.